

- 1) Sceneria: w zasadzie przestrzeń Euklidesowa n-wymiarowa ale tak naprawdę dowolna rozmaiłość różniczkowa.
- 2) Przypomnienie: pochodna funkcji złożonej $f : \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}$, $\Phi : \mathbb{R}^2 \ni (x, y) \mapsto (u, v) \in \mathbb{R}^2$

$$\frac{\partial}{\partial x} f(u(x, y), v(x, y)) = \frac{\partial f(u, v)}{\partial u} \Big|_{u=u(x, y), v=v(x, y)} \frac{\partial}{\partial x} u(x, y) + \frac{\partial f(u, v)}{\partial v} \Big|_{u=u(x, y), v=v(x, y)} \frac{\partial}{\partial x} v(x, y)$$

$$g(x, y) := f(u(x, y), v(x, y)) = f(u, v)$$

$$\frac{\partial}{\partial x} = \frac{\partial}{\partial x} u(x, y) \frac{\partial}{\partial u} + \frac{\partial}{\partial x} v(x, y) \frac{\partial}{\partial v}$$

$$\frac{\partial}{\partial y} = \frac{\partial}{\partial y} u(x, y) \frac{\partial}{\partial u} + \frac{\partial}{\partial y} v(x, y) \frac{\partial}{\partial v}$$

$$\frac{\partial}{\partial x^i} = \frac{\partial u^j}{\partial x^i} \frac{\partial}{\partial u^j}, \quad \frac{\partial}{\partial u^i} = \frac{\partial x^j}{\partial u^i} \frac{\partial}{\partial x^j}, \quad \frac{\partial x^k}{\partial u^i} \frac{\partial u^i}{\partial x^j} = \delta_j^k$$

Ćwiczenia

- a) $x = r \cos \phi$, $y = r \sin \phi$ Wyrazić $\frac{\partial}{\partial x}$, $\frac{\partial}{\partial y}$ przez $\frac{\partial}{\partial r}$, $\frac{\partial}{\partial \phi}$ (warto pokazać trick kiedy unika się odwracania $x = r \cos \phi$, $y = r \sin \phi$)

- 3) Zamiana zmiennych w operatorach różniczkowych

Rozwiąż równanie $\left(\frac{\partial^2}{\partial x^2} - \frac{\partial^2}{\partial y^2} \right) \psi(x, y) = 0$

Ćwiczenia

- a) Zapisać 2D Laplasjan we współrzędnych biegunowych (tak na siłę mnożąc operatory, do Laplasjanu wrócimy)

- 4) Pochodna (różniczka) funkcji z podkreśleniem, że to operator liniowy a dx^i pewna baza

$$df(x, y) = \frac{\partial f(x, y)}{\partial x} dx + \frac{\partial f(x, y)}{\partial y} dy$$

Ćwiczenia

- a) Znajdź bazę dualną $([a, b], [c, d])$ do bazy $\left(\begin{bmatrix} 1 \\ -1 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \end{bmatrix} \right)$

- b) Oblicz wartość pochodnej funkcji $x^2 + y^3 \sin z$ na wektorze $h^1 e_x + h^2 e_y + 7e_z$ w punkcie $(1, 2, \pi)$
- 5) Krzywe, powierzchnie sparametryzowane i wektory (oraz proste i płaszczyzny) doń styczne

Ćwiczenia

- a) Znaleźć wektor styczny do linii współrzędnych układu sferycznego zadanej przez $r = 1$, $\phi = \pi/4$ w punkcie $\theta = \pi/4$. Wypisać ogólny wzór na prawo transformacji wektorów gdy przechodzimy od jednego układu współrzędnych do drugiego np.

$$\frac{\partial}{\partial \theta} \begin{bmatrix} x \\ y \\ z \end{bmatrix} = \left(\frac{\partial x}{\partial \theta} \frac{\partial}{\partial x} + \frac{\partial y}{\partial \theta} \frac{\partial}{\partial y} + \frac{\partial z}{\partial \theta} \frac{\partial}{\partial z} \right) \begin{bmatrix} x \\ y \\ z \end{bmatrix}$$

i uzasadnić dlaczego $\frac{\partial}{\partial \theta}$, $\frac{\partial}{\partial x}$ w zasadzie możemy traktować (identyfikować) jako wektory styczne do odpowiednich linii współrzędnych.

- b) Pokazać, że $du^i(\frac{\partial}{\partial u^j}) = \delta_j^i$
- 6) Wektory styczne do powierzchni zadanej w sposób uwikłany

Ćwiczenia

- a) Znajdź wektory styczne do 3 wymiarowej sfery w 4D (zadanej przez $x^2 + y^2 + z^2 + w^2 = 1$) w pewnym (ogólnym) jej punkcie.
- b) Znajdź równanie płaszczyzny stycznej do 3 wymiarowej sfery z poprzedniego zadania w wybranym punkcie.
- 7) Iloczyn tensorowy
- 8) Tensor metryczny (metryka), przykłady $dx \otimes dx + dy \otimes dy + dz \otimes dz$

Ćwiczenia

- a) W \mathbb{E}^3 znajdź współrzędne tensora metrycznego we współrzędnych parabolicznych $x = \sqrt{\xi\eta} \cos \phi$, $y = \sqrt{\xi\eta} \sin \phi$, $z = \frac{1}{2}(\xi - \eta)$.

Obliczamy wszystkie iloczyny skalarne

$$\left\langle \frac{\partial}{\partial \theta} \begin{bmatrix} x \\ y \\ z \end{bmatrix} \middle| \frac{\partial}{\partial \theta} \begin{bmatrix} x \\ y \\ z \end{bmatrix} \right\rangle$$

A potem kończymy uwagę, że to samo można uzyskać zamieniając różniczki w $dx \otimes dx + dy \otimes dy + dz \otimes dz$.

- b) Wypisać tensory metryczne we współrzędnych cylindrycznych i sferycznych.
- 9) Podnoszenie i opuszczanie wskaźnika (tzn. kanoniczny izomorfizm $T_p M$ i $T_p M^*$ albo inaczej muzyczne izomorfizmy albo zwężenie metryki z polem wektorowym b) Adamie Kasia Grabowska używała litery G dla b i G^{-1} dla \sharp .

Ćwiczenia

- a) Zapisać gradient funkcji skalarnej we współrzędnych parabolicznych tzn. $\sharp df$
- 10) Iloczyn tensorowy
- 11) Iloczyn zewnętrzny Definicja

$$\theta^1 \wedge \dots \wedge \theta^k = \sum_{\sigma} \text{sgn} \sigma \theta^{\sigma(1)} \otimes \dots \otimes \theta^{\sigma(k)}$$

Własności, łączność, rozdzielność względem dodawania,

Ćwiczenia

- a) Pomnóż i uporządkuj $(dx^1 \wedge dx^2 + 2dx^2 \wedge dx^3 + 3dx^3 \wedge dx^4 + 4dx^4 \wedge dx^5) \wedge (dx^1 \wedge dx^2 + dx^4 \wedge dx^5)$
- b) Oblicz $yx \wedge dy \wedge dz \left(\frac{\partial}{\partial x} + 2\frac{\partial}{\partial y}, 3\frac{\partial}{\partial x} + 4\frac{\partial}{\partial z}, \frac{\partial}{\partial y} + z\frac{\partial}{\partial z} \right)$
- c) (Zwężenie z polem wektorowym) Oblicz $yx \wedge dy \wedge dz (ze_x + xe_y + 7e_z, \cdot, \cdot)$
- d) Pokazać, że każdą 2-formę można sprowadzić do postaci kanonicznej tzn. $\omega_1 \wedge \omega_2 + \omega_3 \wedge \omega_4 + \dots + \omega_{2k+1} \wedge \omega_{2k}$

- e) Zapisz formę objętości we współrzędnych parabolicznych. (Na dwa sposoby najpierw wprost zamieniając różniczki, potem korzystając z $J^2 = g$ gdzie J to Jakobian a g wyznacznik tensora metrycznego znak J dobieramy patrząc na wyznacznik macierzy przejścia w dowolnym punkcie)

12) Różniczkowanie zewnętrzne

Ćwiczenia

- a) Oblicz pochodną zewnętrzną form $xdx + ydy + zdz$, $xdy - ydx$, $zdx \wedge dy + xdy \wedge dz$, $\arctg(xy)dy \wedge dz + dx \wedge dz - \frac{zy}{1+(xy)^2}dx \wedge dy$ które z tych form są zamknięte.

13) Operatory różniczkowe zapisane geometrycznie

Ćwiczenia

- a) Zapisać dywergencję ($d\Omega(X, \cdot, \cdot) = \text{div}X\Omega$), rotację ($dbX = \Omega(\text{rot}X, \cdot, \cdot)$) i laplasjan we współrzędnych parabolicznych (Ω forma objętości)

Dalej o k-powierzchniach i całkowaniu k-form.